

SEGÉDNÉZETEK

Regős János válogató segédje voltam – POSZT 2017–2018

Soha nem ülök egy színházi nézőtér közepére. Amikor Szarvason megláttam a „POSZT VÁLOGATÓ” feliratot az A4-es lapon, izgatott lettem. Mert annyira középen volt, akárha mérnökök tűzték volna ki a helyemet. Belekapaszkodtam a korlátba, elrugaszkodtam és elnézéseket szórva a már helyüket elfoglalóknak, a helyemre ültem. Béke volt és arányosság. Dolgok, amelyek a szemmagasságtól a horizontig vezették a tekintetet. Díszletek, világítás, várakozás. A stúdiótér negyedik fala ott állt előttem, feltárva minden titkát, szinte bekészítve a színházi jövőt.

A jövő tervezett.

Ezt még Cseh Tamás énekelte, egy olyan korban, amelyikben efféle illúziókba ringatta magát egy ország apraja-nagyja. A tervezhető emberibe. (Taps, nevetés az ellenzéki pad-sorokban.)

Én pedig azoknak hiszek inkább, akik leesett állal figyelik a random és rapid, ugyanakkor menthetetlenül és megállíthatatlan sebességgel történő időt.

Micsoda idők. Kiáltanék föl, ha a papír bírna. Ami reális, éppoly hihetetlen, akár a meseszerű. Az édes pont annyira keserű, mint egy rosszul megválasztott főszereplő monológja a harmadik felvonás közepén.

Egyáltalán. Harmadik felvonás egyáltalán nincsen. Pardon. Találkoztam egy harmadik felvonással, majd elmesélem. Olyan kivétel ő, amelyhez még szabályt sem tákoltak. Lebeg és fityeg a maga negyedik órájában, a játékidő vége felé.

Most, akkor megmondom az őszintét. Sem kritikus nem leszek, sem leltározni nem fogok.

Számra nem veszem, hogy az évad milyen is volt összességében. Vagy részleteiben. Esztétikáit én színházainknak nem terjesztem. Világlátásuk előtt meghajtom fejem. Bár, csak azért, hogy a lábam elé nézzek. Ha tekergetem is a nyakam, csupán azért teszem, hogy lássak. Nem azt, hányadán is állunk. Mert nekem arról kiforrott véleményem még úgy sincsen, mint nyakfájásom.

Azt azért mindig is tudni akartam, kik néznek még velem. Aki látta a feliratot a széke-men, engem nem látott. Aki látott engem, ideje sem volt megszoknia a délutáni bérletesek között. Aki sem a posztomat nem látta, sem engem nem látott, no, ő érdekelt engem. Jött is önfeledten, jött összedörmögve az ötödik sort, ki találta már azt ki, hogy ő ide grúz – grúúúúúú – darabot nézni eljőjön.

De, tényleg. Néztem őket. A feleségeket és barátnőket. Gimnazistákat és felmenőket. Aztán, aki a mamát hozta. Jöttek még csokorban, éppen hervadás közben. Jöttek zakóban, kiskosztümben. Voltak ingben és lajbiban, ezer gyöngysor is csillogott. Láttam egyszer egy negyed falut és a várost is aludni nézőtereken. Azt, aki tudta, hol van és az eltévedteket. A vasárnap esti klasszikust hétfőn mesélőket. A modernekbe belefűlladt nagymenőket.

Sajnálom, de nem szégyellem. Többször is meg kellett bizonyosodnom, hogy itt vannak. Bent. Velem, egy színházban. Én, amúgy alkalmilag. Jó szerencsémeket követve. Munkában, ha akarom. Bár, nem nagyon akartam, hogy ez afféle munka legyen. Utazás, szálloda, kedves hölgyek mosolya, jegyek, igazgatók, büfék. Szórakozni sem kívántam.

Kikapcsolódní. Amikor most majd a nagyobb tételeknek nekiszaladok, el-elkapom a tekintetem. Ha falat látok, odaverem a fejem. Átlépek a küszöböt. Belenézek a szakadékba, legfeljebb megtartom magamnak a szédülésem. Igen, a határok mögé is elértem. Láttam, mi igaz a hegyen és hogyan hazudnak a laposokon. Esetleg fordítva. Még inkább keverve szezonok és fazonok kényelmesebb viseleteit. Színházi divatok nincsenek ugyan, és egy-egy zápor is ritkaság, amely a port elveri. A többi még inkább hasonlat.

Kezdjük, ha eleje nincs is, hiszen már vége van.

*

Összeszorítja a fejünket, a két karja a nyakunkon, és tudja, hogy magyarok vagyunk. Abból a magyarból, ami máshol van. Nekünk ugyan lehet közel, de biztosít róla, hogy az a magyar neki sincsen távol. Erős karja a tarkónkat nyomja, már elkezdődött a második felvonás. Nem baj, mondja. De, mi érezzük a bajt. Mintha mégsem lennének elég jók, és ezt neki minden esetben, most is, meg kellene bocsátania. Először látjuk egymást, érezzük, ebben nagyon is nagy gyakorlata van. Nagyvonalúan meg is bocsát. Nekem meg a Téreynek. Nem is esik bajunk. Fel is vagyunk dobva. Hogy, lám, még a messzi idegenben sincsen velünk baj. Hogy elkerül minket a baj, mert, ilyen remek védelmezőnk van. Persze, a baj nem jár egyedül, és mi is ketten vagyunk. Amikor végre beesünk a nézőtérre, még percekig zihálunk. A megbocsátáshoz ugyanis kevés levegő jár. Még kevesebb tapintat. Méltóság pedig egyáltalán nem jár hozzá. Pedig azzal kent össze minket az illető. Csupa méltóságot hártott reánk, amiből neki fölöslege van, nekünk viszont hiányunk. Azt ő jól látja. Van neki hozzá antennája. Tapasztalata. A két méteres óriásnak, a bőrkabátba bújtatott történelmi jóvátételnek, ami úgy árad felénk, hogy fűrödnünk is fölösleges ma már. Megtisztulva. Az vagyunk.

Mi is félünk tőle. Mondja a kisasszony, akitől az előadás végén kértünk még. Gyerekeket tanít. Tette hozzá. Jégkorongozni.

Amikor este visszaértünk a városunkba, a szállodánk ajtaján egy színes fénymásolat hirdette, hogy gyermekkori jégkorongozókat vár egy férfi. Jelentkezés a megadott telefonszámon, valamint személyesen.

A színház aznap annyira valóságossá vált, akár a hőmérő, ami éppen mínusz 13-ig süllyedt. A vásári komédiává, haláltáncá és farce arcátlanságokká változtatott finálé nagyon igyekezett ugyan, de az ismeretlen csillagok egészen más sarkokba világítottak. A Portugál vágyakozása összezsugorodott, megfagyott. A szél addig söpörte a havat, amíg minden komédiás kedv odalett. A jég tükre világított csupán e téli éj megfáradt lámpásaként. Szigorúan csak a föld felé fordulva, semmi nagyra törés, nulla illúzió. A portás is elfelejtett minket, és magával vitte a kulcsokat.

*

Rossz helyen dobom a balost az autópályáról. Ezen a pályán sokszor reinkarnálódnak a fizetőkapuk. Most oldalra is jutott, bár, mintha ezen az oldalon még éppen hiányozna. Fizetni meg már fizettem. A városnak arra kell lennie, amerre az ösztönöm vezet. GPS-t nem használlok, valamivel útközben is etetnem kell a hiúságomat. Ipartelepek, zsákutcák, üzemek vakablakaiban ideges NATO-bombázók szlalomoznak. Remélem, jól vagyok. Előbb követtek egy másik autót, aztán meggondolom magam. A város következik, legfeljebb nem tudom, melyik. De, ahogy húz a centrum, úgy lesz egyre ismerősebb minden rom. Beleire bontott aszfalt, háromszor kivágott árok, földhegyek és bulldózer. Torlasz és markoló, templom és burekos. Valóságos feladat olyan utcát találni, ahonnan már tudom, merre keressem a színházat. Ám ezt a valóságot azonnal vissza is kapom, ahogy a ravatalozóvá vál-

toztatott színpadot nézem. Többen vannak szerbek a nézőtérben, mint magyarok. Úgy, hogy én is az utóbbi vagyok, ám Danilo kedvéért most nem. Egyik sem. Orosszá leszünk mind, fatornyos kis századunk kedvéért, mely huszadikabb, mint a kongresszus, a XX.

A trafikban újság, cigaretta, parkolójegy. Rendes trafik, rendes utca. Éppen a színház mellett. Éppen Végel áll a bejáratnál, éppen a Robival beszélget, éppen csak üdvözöljük egymást. Éppen ennyi kell, hogy ne legyek máshol, hogy itt legyek. Hogy legyen az ittbentét, tej és tető. Legyen nemulass, és tápláló legyen. Valamint még esély is legyen és vég-eredmény. Opera legyen, ami még épp elviselhetetlen. Próza, amiben a színházi költészet lakik, és ironia, melytől vérezni kezd a szemem. Kérdés legyen, konkrét, és filozófusok kutyái tépjék a kérdés húsát.

Ki vagy te?

Absztrakt legyen és megválaszolhatatlan, hiszen mindenki tudja a választ. Tilos legyen, ám harsogják falragaszok, és az ég madarai is énekeljék. Kimondani legyen csak lehetetlen, ám szerelmi kéjben sikongatni, azt igen. Ember előtt nem. Bár akadna egy kíváncsi isten.

Én vagyok.

Előadás után a kávéfényű büfében úszunk. Én a tonikkal tempózom, a szívem sört kér. A lelkem szomjas marad. A trafik előtt vár az autóm, amiben két pogácsa alussza az igazak álmát. Komcsik, ne emeljétek a sajtos pogi árát, mert baj lesz.

Az enyémekek tepertősek, ennyi a vigaszom.

*

A poharakban kék ital van. Nézni jöttem, nem játszani. A főszereplő lábát törte. A kék italoknak nevük van. Lidérces név, olyan, akár egy bevett szokás, amiből nem enged a család. Nem ijesztő, csak azt írja le, milyen is volna a világ nélküle. Kék italok nélkül, természetesen. Festőietlen. Egy évszakú. Beszorulva az ős és a tél közé.

Az előadás elmarad, de nagyon sok barátom támad. Mind, akik játszanak. Az italok a talácn most meghajolnak. Ők már tudják. A tehetség is kék lángokkal ég.

Mert nem szerelem. A tehetség torony, hegytető, ahol nem hagy alább a szél. Mert nem sötét verem. A főszereplő hangjában méz. Benne vasrudak. Fénylenek és mosolyognak. Egy ráspolyra látnak, melynek fémtüskéibe egy tenger szorult. A hangja só, a hangja hal. Itt csúszkál a fülemben. Hozzásimul. Én, kérem, játszani nem jöttem, én nézni szeretnék. Nézd, mondja a hang. Tíz hónap múlva talán meg sem ismersz, pedig akkor majd a szárnyaimat is megmutatom. Rettentő minden. Tudom. A sötét takarásban belerúgott a vasba, mely a falat tartotta, és eltörött a főszereplőnk. Ó, sajnálom, mondom. Miért ne lehetne toloszékben játszania, hiszen ez egy ciklus harmadik darabja. Mi abban az olyan nehéz. Kortárs a darab és kortárs a személyzet, hiszen mostan is itt együtt isszuk a kék italokat.

Sajnálom, mondja, de nem lehet.

Elvitte a cica a nyelvemet, véretem homokká változtatta, most karcok.

Kilakoltattak, feleségül vettek, meguntak, még tanulok.

Majd reggel lesz, és az asztalon táncolunk. Mondja.

Sajnálom, mondom. Nem lehet.

A cicát elhiszem, feleségnek lenni, az, igen. Laknom van hol és horkolok. Reggel hétkor már nem táncolhatok, ereimben visszafordul a vér, a szívem megszakad. Mondom.

Holnap találkozunk.

*

Ezerkilencszázhat és meg van alakulva a Holnap szerkesztősége és ebben meg ebben a kávéházban. A Bandi meg a Léda. Hogy ezt nem tudja másként elmondani. De nagyon szeretné, ha én is tudnám, hogy ennek a városnak van egy lelke, ami most éppen kiáradóban. Ismer is valakit, aki a kabátjából iszik, és aki már a csauseszku alatt is járt ebbe a színházba. Neki most is bérlete van, már tudniillik annak az embernek, akiről most mesél. A kiáradó lélek kapcsán, persze. Gyerekek voltak és persze nem érdekelte őket a színház, a tanárnők meg teljesen kiborultak, mikor lezuhant a függöny. Mert ők, képzeljem el, anynyira, de annyira tapsoltak. Egyszerűen el kellett róluk hinni, hogy értették az előadást, és tetszett is nekik. Hogy most egy bár van a Holnap fölött. A Moszkva. Léda rosszul alszik, a Bandi meg Párizsban, biztosan iszik, hogy rosszabbat ne mondjak.

Mondjon.

Erre elhallgat. Előveszi a pálinkát. Az anyja ilyenkor odabenn, a nézőtéren marad. Ő pedig ki tudjon jönni. Mert neki innia kell. Meg cigarettázni. Elnézni a város felé. Mert ő látott egyet meg kettőt. Tudja ám, hogy Pesten mi van, mert ott is volt, és most viszont itt is van. Sőt, itt van igazán, már, ha nem kérek egy kortyot. Vagy vezet?

Vezetek.

Százötvennel, hogy elérjek ebbe a lélekkel is bíró városba. Ahonnan majd a hegyekbe indulunk. De az most egy másik tészta. Mert ez a tészta, ez most van, a másik meg még tavasszal volt. Szemből feljött a nap, tehát Kelet felé mentem. Aztán a dombok tűntek elém, bal felől és talán jobbról is, Északnak volt, tudom. Vissza meg Dél felé, le, egyenesen a forróság hegyesszögébe fúródva, és közben elképzelttem az anyját. Előre elképzelttem. A zsölygébe szorult, állott öregasszonyt, aki mégis csillogott, akár egy eperszem az alkonyati zápor után. Satöbbi.

*

Large. Ilyen méretű a széksor. Moziban ezt szélesnek mondanák. Kérek egy jegyet a széles sorba. Nem kértem, kaptam.

Médiúm. Ilyen szerepbe emelte a rendező főhősnőjét. Nem áll ez messze az írói szándéktól, amennyiben a tizenhárom éves lányok mind azok. Ebben az országban nincs is rajta kívül csak egy, ki legalább oly messze látna. A többieknek mindnek csak magánvagyonuk van, ám az sem szavatol nekik kollektívebbet. Közösebbet, amiből szintügy kivehetnék a részüket. Szegény királynők, szegény miniszterek.

Lost. Ilyen van akkor, amikor az üvegajtó föltáruul. Jönnek is, meg mennek is, és énekelnek.

Ez milyen parádé már!

Az előbb még itt, nyuszikból kalapot, oh, pardon épp fordítva gondolom. Nem is beszélve, hogy bolha hippodrom. Kacsatánc és a tücsök derűje. Mert mind hangya, kérem, pedig, hogy adják, még az anyjukat is megbsznák, kérem, hogy kettővel többet spóroljanak. No, nem a fantáziával.

Bestia. Le van neki nyúzva az összes bőre. A véreirei olyan tér képét mutatják, hogy meseország meg paradicsom, de minimum egy aranykor, csak a skalpunkkal nincsen ott mit kezdeni, amit a fejünk búbján viselünk, na, az már sok. Mert fülek, púp, sörény, agancs. Mert a képből kilóg, mert a földtől elemelkedik. Mert kevés itt neki. Na, az.

Shake. Eloldódtam, a madzagomat nem rángatja senki. Koszos utánfutón egy légbal lon kosara vagyok. Gázégőim úgy merednek az ég felé, mint Szilénosz fallosza.

A színház potencia. A jelenben fakad föl, gejrőre csupa-csupa múlt. Egyetlen iránya

van, egyetlen helyre mutat. Arra, amit még nem fedeztek föl. Sziget, aminek legmagasabb pontjáról egy ismeretlen katona soha meg nem épülő emlékműve hiányzik.

Future.

*

Maszkok és dobok, az énekek a nép nyelvén szólnak, szépen csengenek a szavak, a zenékben ott lüktet a múlt. Bárcsak közös lenne. Vagy nem is tudom. Maradjon csak külön, ami kavargog egyébként. Színes folyamok egyetlen mag körül. Védeni a megszeretteket, kö-römszakadtig. Azt a makacsul belénk gyökerezett igazunkat. Ám nem becsatlakozni a mások nagyon is gyanús igazába. Magyaróra, gyerekek. Hoppá. Vések is magamba árko-kat, és folyják csak benne a gót, csörgedezzen a viking, szipákoljon a szláv, szülessék csak vissza a germán a krva anyjába, integessen a limesről a latin, sátrából nézzen engem hosz-zsan, összehúzott szemekkel a zsidó. Kés is kerül, hogy ezt a sok rossz vért belőlem elve-gye, még tanúkat is hívnak. Bosszút állnak, hiszen mit is állnának még, tán a szavukat, ne vicceljünk má'.

Mintha kiszáradtam volna. Engem szikkasztanak, barátaim, ezek a magyarok. Szigorúak és magukat látják még a saját árnyékukban is, és nem a napot. Az oltár olyan nekik, mint a szükség. Nem ám a gazdag és virágos mező, hanem a csupasz szál deszka és még inkább a szálkája. Kicsorbult bicskán nyöszörgő görcse leginkább. Én ezt így nem szeretem. Én a színházat nagyon szeretem.

*

Én a színházat nagyon szeretem.

Én szeretem, amikor verset mondanak a színházban, de játszanak is közben.

Én a játékot nagyon szeretem, mert a szabályokat én hozom vagy mások hozzák.

Én mindig nagyon drukkoltam, hogy be tudjuk tartani majd a szabályokat, mert sok múlik azon. Már ami a játékot illeti. Még csak nem is a kimenetelét. Ott van például az a már említett harmadik felvonás. Azt mondták, akik játszották, hogy a harmadik felvonás szövegéből még egy héttel a bemutató előtt is alig valami volt készen.

Én nem szeretem kiadni a forrásaimat.

Én nem szeretem ezeket a kulisszák mögötti hasogatásokat.

Én ezeket a jól értesült önmagamokat már el is felejtettem.

Én azt a harmadik felvonást csodáltam, ámde nem szerettem. Van abban egy nagy és erős párbeszéd a férfi meg a nő között. Nagyon gördülékenyen megy nekik, és ez így is van rendjén, hiszen nem fiatalok már. Nem kell keresgélniük a szavakat, az életüket kell keresgélniük. Ez annyira muris, csak éppen én nem hiszem el. Hiszen miről is beszélnek? Hogy amikor még fiatalok voltak. Arról. De akkor miért is nem úgy beszélnek, ahogy a bolond ifjak szoktak. Szertelen, szinte nem, meghalva attól, ami mondva van.

Én a színházat nagyon szeretem.

*

Azt hiszem, ott tartottam, hogy elmentem megnézni a *Karton és karfiol* című előadást. A Mészáros Gábor adja, igyekezzenek megnézni. Tolnai Ottó azonos címekekkel és témákkal rendelkező verseiből színpadra tette Döbrei Dénes. A Kosztolányi Dezső Színház műso-rán szerepel, a bemutató még éppen belefért a válogatási ciklusba, de a főválogatók már nem tudták megnézni. A bemutató után volt bor és karfiol. Nyers. Igen, azt hiszem, a nyers karfiol színpadra vitele igen merész vállalkozás. Ahogy ennek a növénynek a kifej-

lett példányai éjszakánként némán zokognak, azt valóban csak a karton tudja az emberi fül számára is érthetőre szinkronizálni. Mészáros Gábor igen magas fiú, és amikor ez nem a komikum forrása, akkor akár egy egész, egy teljes tragédiát is rábízhathunk. Vertikálisan bír vele, nem görnyesztja a hátát. Furcsa ez, mert még az igazi hősök is összemennek végül. Jó, nem egy színmű során, nem is beszélve a polgári színjátszásról, bár Tímár József testtartásáról volna még mit mondani. Urbán András színházának vannak jól felismerhető alakjai. A tájba veszett ködlovagokat előhívni igazán kifizetődő volna, bácskai köd, palicsi pára, síkságokon támadó füstfellegek, a szik pora. Mentális egzotikum, folklorisztikus csegevara.

Helyett.

Éles és jó szagú heringek görögnek, azt hiszem, jéggé varázsolt szurokágynak.

A jelentős vagy ismeretlen, alig idézett versekkel így bánik a színház, amikor fölpipiskedik hozzájuk. Mondjuk, Mészárosnak elég kinyújtania a kezét. Hogy megszimogassa az arcunkat. Kár elhúzni a fejünket, úgyis oda vagyunk írva rá.

*

Csak próféta nem vagy otthon, vagy néző sem?

Közvetítenek a hátam mögött a nézőtéren, valaki Rómában van.

Éppen most ért a Spanyol lépcsőhöz, nézd.

Mondja a nő, és a másik nőnek mondja, aki mellette ül, és a férfinak is mondja, mert a nőktől kissé távolabb mindig van egy férfi is. Aki valakinek megmaradt. Ha jól számolom, három nőre egy férfi jut. Még úgy is, hogy én egyedül nézek.

A férfit nem különösebben érdekl az előadás, neki most az orosz forradalom zivataros éveiből sem a mennydörgés, sem a csöndes lírai eső nem releváns. Róma is messze van, bár a közvetítés nem szűnik meg, csak háttérbe szorul a két felvonás közötti szünet harsány előzéséhez képest.

A második felvonás alatt összesen tizenhét hívást jegyzek föl, illetve egy hívásnak az ő tizenhétszeri kicsengését. Nyolctól én is számolom, egyre hangosabban, de senkit nem zavarok vele. A telefon tulajdonosát legkevésbé. Közben győztek a bolsevikok, ugyanakkor az előadás éppen két válogatási ciklus határán billegett, valaki már nem nézhette meg, mások még nem nézhettek. Én nézem ugyan, de saját városom színházával szembeni idegenségem alig oldódik. Nem a színházi minőségről beszélek. Nem is a nézői viselkedés kedélyes anomáliáiról, hiszen ki jönne színházba, ha ők sem. A drága nők, az elhagyottak, csalódottak, az özvegyek és épp fölszedettek, a magányosok és lelkesek, a hozzáértő érzékenyek, kivagyik és töröttek, púderesek és naturisták, az elkényeztetett és a szívós anyák, a frissen ropogósan skatulyából előhúzott gimnazista lányok, fehér blúzok és izgatón simuló fekete szoknyák, nagynénik, nagymamák, szépek és rútak, tündöklőn eszesek és konokan ostobák. Kik, ha ők nem?

Nem ilyen az idegenségem. Inkább feszengek, hogy ismeretlen és láthatatlan nem leszek, hogy valamibe belekeveredek. Adósságot a büfében, beszédes ismerőssel perceket halmozok föl, behajtásokat és tartozásokat. Hogy a piszoár előtt sem hallgathatok. Hogy lóbálok és lóbáltatok. Huzatos zugokból ellep a múlt, és leizzadok. Viszket a tenyerem, hogy azt a képviselőt meg miért nem ütöttem. És vele? Mikor is ígértem meg magamnak? Mert neki ugye nem merem. Összeszorulnál egy pillanatra velem. Rebbenni, lebukni, hamisan énekelni vagy csak úgy jajongni, menetelni, sétálni, elesni, ilyesmiket tenni. Itt aztán biztosan nem. Persze, megőrzöm a jegyem, s még visszánézek. Csak most indulok, máshol, másoknak, más zenéket észrevenni.

Ahol, barátom, újra az ismeretlen nézőtér katonája lehetsz velem.

Próféta, az persze nem, kisszívem.

*

Valamikori városaink. Úgy lépkedek, mintha tojásokon. Hatalmas magyar szavakkal a templomon. Egy kávéház külső homlokzatán és a sétatér túloldalán egy erkélyes palota lakói között. Megannyi említett név, szabadságharcosok és a kirándulóbuszokból kizuhanó kamaszok. Emlékmű, várfal és múzeum. Áthúzott utcanév, s az ellenállás idegen szavai egy belháború nyomán. Rendőr, köztisztaságis dolgozó meg egy partizán. A hegyek ormán összehordott, majd szétgörgetett kövek. Tábornok, párttitkár és államférfiak. Aztán meg sajt, gomba, méz. Te, kis néző, hová mész? Viadukt, folyó, szárazér. Itt az arcodba tolják, amott meg a százdig ér. Másutt plakátokon, hirdetésben és szórólapon, valamint helyi újságokban a helyi hír. Vérünkéből valók vagyunk. Tudósít arról, hogy közös szív dobog, ha el is jöttem, akkor is ott vagyok. Akkor is kivették a részem, és konokul parkot építék, hogy jelentsem, visszatértem. Hogy megjártuk egymásért a lélek hosszát, bár a pénzt odaátról osztják. Hogy magadra vess, ha nem lelkesít az ősi juss, ha orrod finnyás a szép szavakra, amikben több bugyli is csomagolva van. Bár szerencse dolga is, hogy akikkel jössz-mész, szinte mind szabadok. S jól áll nekik. Hogy úgy is beszélhatsz, mintha nem huszonöt éve szakítottatok volna meg a fonalat, mikor a busz a színházadtól indulni készült.

Valamikori városaink mostani színházaiban ott ülnek bizony.

Igazgatók, régi képeken, a falakon. Szigorú, szemüveges urak. Tanár mind, nagyon.

Jegyszedő önkéntesek rohannak a lépcsőkön, mert nyitják az erkélyajtókat, s a délutáni előadás épp késésben van. Elhúzódott a próba. Leszakadt két reflektor.

A színésznő rosszul lett. A sűgő elesett. Tudjátok, a vércukor. Meg cudar szakításon és éppen túl. Londonba költözött a gyerek. Tizenöt éve vagyok itt, mire várjak? Nem, rövidet nem kérek.

Mennyit beszélnek.

Csak most találkoztak volna, nem látták egymást már régóta?

Mi ütött beléjük, hát így nem lehet kezdeni.

Olyan, mint huzatban csókokat hinteni, vagy pózolni egy vak tükör előtt. Sanzonokat hallgatni délelőtt és kávézni este.

Hát, miért nincsenek csendben? Mi lesz, ha nem gördül föl? Ha nem kezdődik el? Ha csak így magunkra maradunk, s a díszletezők tényleg nem készültek el? Ha még fő a tancos mamájának az ebéd? Ha a hűtlen férj érkezett elébb? Ha kitört a botrány, nélkülünk? Ha a színpadon tényleg senki nem lesz velünk? Ha a város tényleg ég? S mi a nézőtérén a végtelenségig csak folytatjuk tovább.

Jó, hogy látlak, mi van veled?

Csak kérdezem, rendben vagy, édesem?

*

Nincs is függöny, a színpadon ülünk, egy egész nézőtér kinyitva terül el. Akár egy boncterem, a szemünk előtt. Ahonnan mi figyelünk, most minden üres széksor minket figyel. Szinte szédülünk, de nem panaszkodik senki. Talán kicsit szorong, talán hajszálnyit feszeng. Nem, egy színpadon nincsenek szellemek, sem misztikus erőterek, ami van, az most belőlünk árad. Nekünk nincs játékunk, nekünk nem írtak szerepet. Vagyis igen. Hiszen egy bárka ez. Egy hajó. Lélekvesztő. Mellyel lelkek vesznek el. Megjönnek a színészek is, abban aztán nincs hiba. Egy térbe sűrűsödünk. Megállna bennünk a kanál. Már ha akadna isten, aki főzni szeretne még belőlünk. Az előadás persze ismeri a hozzávalókat. Legyél közel, legyél szuggesztív. Ha megfogtad, ne engedd el. Mondd el neki, hogy kicsoda is ő, aki most nézni jött. Hogy ő nem ő. Sokkal inkább az, akik mások. Meg az is, aki lehetne. Hánykódhatna a mobilja nélkül. Egy szál identity card nélkül. Csapkodhatná

az arcát a sós szél. Verhetné a hátát az orkán haragja. Mehetne a valahaiból a sehonnaiba. Érhetne partot egy szál semmiben. Holtteste lehetne a halak lakomája. Nem Shakespeare bosszújaként és nem is csak három órára. Ez nem az a vihar, aminek gazdája majd megbo-csát. Itt a színpadon és előttünk, a távoli nézőtereden, Uram, úgy tűnik, csak a végleges hagy nyomot. A végleg és örökre elhagyott személyek után maradnak csak nyomok. Történelem, bálabontás után. Hétfőn még drága, szombaton meg utánad vágva sem kell már. Palackok várják bomlásukat. A test persze hamarabb elenyész. Az egyik csónakáztat, a másik plakátot csinál. A parlamentben egyként röhögnek mindegyiken. Az egyik fuva-roz feketén, a másik temet. A propagandának mindegyik ereszt egy kis levét. Erjedni jó lesz az. Megannyi feketén, sárgán, vágottszeműn és meszticen. Pakikon, meg, jó, ott az afganisztán. Az arab utazik, a rab szemet mereszt. A műezzin halkan permetez. S összefut a falu népe mind. Ha a többinek sok, nekik csak egy nyelv adatott. Hát legyen. Adjunk pár falatot. Talán vizet. Pokrócot nem, hiszen betegek. Nem lesz hol laknod, ha beengeded.

Mi maradunk.

A többi, isten hírvél, mehet.

*

Az elmúlt tizenkét hónapban gazdagon éltem, nem szegényen. Mindenkinek köszönöm, aki segített, útba igazított, álmra hajtott, koccintott, etetett, beengedett. Hivatal, színház, iroda, határőr, recepciós, kalauz, boltos és takarító személyzetek. A többiekről nem is beszélhetek. Akiket a színházban láttam, szentem, bogaram. Velük meg végtelen hálám le-gyen.

2017. március – 2018. április

A fentiekben valóságos vagy szubjektív változatban az alábbi emberek, városok, színházak, előadá-sok és utazások fordulnak elő vagy hiányoznak.

Gyergyószentmiklósról útban Csíkszereda felé, Portugál, Egressy, Frunza. Gyergyóban pedig Phaedra, Albu István, Küprisz. Újvidéknek integetek, Danilo Kiš, Borisz, Végel és a Lénárd Robi. Marosvásárhelyen és színházi környékeken, Pinter, Escorial, Hitler is beszél, Popescu és Bíró József, csak jó erős és tömény legyen. Brecht Nagyvárada, valamint a krétakörök. Egy megmentett gyermek, úgy örök. Tamási Áron Színház, a főtéren. Az épületen, Gyergyószentmiklóson egy óra is mutatja a pontos időt. A színházit is. A hulló vakolatnak márványtáblája van. Alice, Bocsárdi, Szempöl Offchestra. Ösvigasztalás, Tamási, Béres László és a színészek. Kovács Frigyes, Szőke Pál, Szélyes Imre, szomorú-nagyszerű trió. Mohácsi testvérek. Öreg hölgy és a felvonások. Marosvásárhely megint. Szeged, Kazamaták és egyéb terek. Nézők, tárgyak és szövegek. Aradok, Temesvárok, Lavinák. Tapasztó Ernő és Éder Enikő, Harsányi Attila, ja, és Jászai Mari. Tomcsa Sándor Színház, Zakariás Zalán, Nagy Pál és a többiek. Mi és a migránssschaink. Székelyudvarhely. Bazsányi, Regós meg a Térey, jó volt veletek, most függönyözzetek.